

Framgång för Eisenhower och republikanerna

I början av januari framträdde general Eisenhower som ett slags potentiell kandidat till presidentkandidaturen inom det republikanska partiet. Det skedde på så sätt att han av sina anhängare föreslogs till kandidat vid det förberedande valet (primärvalet) i New Hampshire den 11 mars; Eisenhower förklarade sig inte definitivt ställa upp för den definitiva nomineringen inom partikonventet i juni månad, men uttalade sig i ordalag som gav anledning att räkna med hans villighet att göra det, såvida han kunde anses ha betydande utsikter till framgång. New Hampshire-valet, som hölls i förrgår, har på många håll betraktats som ett avgörande prov. En stor seger för Eisenhower skulle, har man sagt, med säkerhet göra honom till kandidat även i fortsättningen; en svag seger eller ett nederlag skulle leda till att han trädde tillbaka. Alldeles säkra utgångspunkter har emellertid valet icke givit. Det måste betecknas som en klar, men inte överväldigande framgång för Eisenhower och som en betydande seger för det republikanska partiet. Vill Eisenhower tyda resultatet som en kallelse från väljarnas sida, måste han rimligen inom kort återvända till USA för att fullfölja segern. Under de närmaste månaderna äger ett stort antal primärval rum i olika stater, och Eisenhower personliga insatser är behövliga för att säkerställa hans ställning i konkurrensen.

Primärvalet i New Hampshire har en egenartad utformning. Det är två skilda saker som väljarna röstar om. För det första kan de ange vilken person de önskar som president; i denna s. k. skönhetstävling har Eisenhower, Taft och Stassen ställt upp inom det republikanska partiet, men väljarna är oförhindrade att rösta även på andra personer, och några tusen röster har avgivits för MacArthur; inom det demokratiska partiet har Truman och senator Kefauver ställt upp. För det andra väljes inom båda de stora partierna delegater till sommarens nationalkonvent; de kandidater till dessa delegatplatser som framträtt har inom det republikanska partiet uttalat sig antingen för Eisenhower, Taft eller MacArthur, inom det demokratiska partiet antingen för Truman eller Kefauver. Som mätare på folkopinionen är "skönhetstävlingen" av det största intresset, i synnerhet som delegaterna väljs genom

majoritetsval inom staten i dess helhet eller inom de två kongressdistrikt i vilka staten är indelad.

Valet har föregåtts av en utomordentligt livlig agitation, särskilt inom det republikanska partiet. Senator Taft har korsat den lilla staten i alla riktningar; de ledande republikanerna, såsom statens guvernör, har emellertid arbetat för Eisenhower, som personligen inte gjort några som helst värdanden om stöd. Från början ansågs Eisenhower ha de största utsikterna på grund av sin allmänna popularitet i Nya England, men Tafts intensiva propaganda kan antas ha uppvägt denna ursprungliga fördel för motståndaren.

New Hampshire har bortåt 600.000 invånare; antalet registrerade röstberättigade är omkring 300.000; vid presidentvalet 1948 avgavs nära 230.000 röster. Primärvalet i går innebär att vid ett valdeltagande som är relativt stort för att gälla ett förberedande val 130.000 röster avgivits vid de skilda omröstningarna, av vilka 92.000 röster inom det republikanska partiet och 36.000 röster inom det demokratiska partiet. Det republikanska valet, som helt stod i förgrunden, resulterade i 46.000 röster för Eisenhower och 36.000 för Taft; ett tiotal tusen röster föll på Stassen eller MacArthur. Eisenhower framgång i "skönhetstävlingen" har givit ett ännu mera markerat utslag vid valet av delegater till det republikanska konventet; alla de fjorton valda delegaterna är anhängare av generalens kandidatur. Inom det demokratiska partiet är situationen mera osäker; Kefau-

ver, som gjort sig känd som kritiker av korruptionen inom förvaltningen, har emellertid ett försprång på några tusen röster framför presidenten. I vad mån dessa resultat inom en liten stat är av representativ karaktär är inte möjligt att bedöma. Att man tillmäter dem så stor vikt beror dels på att de tros kunna påverka röstningen även i andra stater — folk vill gärna ansluta sig till en segrare — dels på att de möjligen kan vara bestämmande för både Trumans och Eisenhoweres hållning till en definitiv kandidatur.

Det är framför allt Eisenhower framgång som uppmärksammas i debatten efter valet. Man måste emellertid komma ihåg att valet också tyder på en frammarsch för det republikanska partiet. New Hampshire hör till de stater där de båda partierna växlar vid makten. Under tiden 1920—1932 valde staten republikanskt, under tiden 1936—1944 demokratiskt; vid 1948 års val vann Dewey en knapp seger över Truman med 121.000 röster mot 108.000. Vid primärvalet i år har inte mindre än 70 proc. av rösterna gått till det republikanska partiets kandidater. Till en del kan detta anses bero på att valet i första hand varit en kraftmätning inom det republikanska partiet, men det torde vara ostridigt att utgången jämväl tyder på en tillbakagång för det nu härskande partiet och alltså måste tolkas som ett nederlag för regeringen.

Från västeuropeisk synpunkt är det att hoppas att Eisenhower definitivt antar kandidaturen och därmed efter all sannolikhet blir Amerikas näste president. Man kan räkna med att Eisenhower såsom regeringschef skulle fullfölja Trumans utrikespolitik; Taft är visserligen inte isolationist i mera egentlig mening, men han kurtiserar isolationisterna, och hans seger kunde därför försvaga den samverkan mellan Amerika och Västeuropa som är fredens och frihetens grundval.